

LOHJAN YHTEISLYSEON LUKIO

Panu Ruoste
rehtori

050 576 8907
email panu.ruoste@lohja.fi
www.lukio.lohja.fi

**YLIOPPILASTUTKINTO-
LAUTAKUNNAN
YLEISET MÄÄRÄYKSET JA OHJEET**

www.ylioppilastutkinto.fi

LOHJAN LUKION AIKUISLINJA

Kimmo Mikkola
rehtori

050 523 0709
email kimmo.mikkola@lohja.fi
www.iltalukio.lohja.fi

ABI-INFO

SYKSYN 2017 YLIOPPILASTUTKINTO

Aikataulut syksyn 2017 kirjoituksiin	2 - 3	Kokeiden arvostelu	16
Ilmoittautuminen ja tutkintomaksu	4	Muuta muistettavaa	16
Ilmoittautuminen Wilman kautta (päivälukio)	5	Luku- ja kirjoitushäiriön huomioon ottaminen ylioppilastutkinrossa	17
Arvosanat / pistemäärät	6	Sairauden, vamman tai puoltolauseen huomioon ottaminen ylioppilastutkinrossa	18
Hajauttaminen ja osallistumisoikeus	6	Sairastuminen	19
Ylioppilastutkinto ja korotuskuulustelut	6	Tulosten jakaminen (päivälukio)	19
Yleistä koetilaisuudesta	9	Ilmoittautumisen mitätöinti	19
Ainekohtaiset ohjeet (ei sähköinen koe)	11	Ohje palohälytystilanteessa	20
Sähköinen koe (syksy 2017 filosofia, maantiede saksa)	13	Liite	
Ainekohtaiset ohjeet (sähköinen koe)	14	Optisen vastauslomakkeen täyttöohje	
Pukeutuminen, kirjoitustarvikkeet yms.	15		
Vilppi ja tutkintojärjestyksen rikkominen	15		

Aikataulu syksyn 2017 kirjoituksiin

	PÄIVÄLUKIO	AIKUISLINJA
erityisjärjestelyt	23.4.2017 mennessä	23.4.2017 mennessä
ilmoittautuminen	5.6.2017 mennessä Lohjan Yhteislyseon lukion toimistoon	5.6.2017 mennessä Lohjan lukion aikuislinjan toimistoon
valmentavat kurssit	katso päivälukion kurssitarjotin lukuvuosi 2017 - 2018	10.8 - 29.8.2017, joka päivä ENA, MAB, RUB ja ÄI
I korotustenttikausi	23.8. - 8.9.2017 ilmoittautuminen 12.8. mennessä	21.8.- 1.9.2017 ilmoittautuminen 5.6. mennessä
YO – info (PAKOLLINEN)	maanantaina 4.9.2017 klo 13.20 juhlasalissa	keskiviikkona 30.8.2017 klo 19.30
II korotustenttikausi	9.10 - 27.10.2017 ilmoittautuminen 18.9.2017 mennessä (koskee syksyllä valmistuvia)	23.10. - 2.11.2017 ilmoittautuminen 5.10.2017 mennessä
s-merkintäpyyntö	3.11.2017 mennessä (koskee syksyllä valmistuvia)	16.11.2017
ylioppilasjuhla	tiistaina 5.12.2017 klo 13.00 juhlasalissa	
syksyn tulokset	viimeistään 23. marraskuuta	viimeistään 23. marraskuuta
kevään 2018 ylioppilaskirjoitukset	ilmoitauduttava viimeistään 23.11. syksyllä kirjoittavat voivat ilmoittautua marraskuussa heti tulosten selvittyä	ilmoitauduttava viimeistään 23.11. syksyllä kirjoittavat voivat ilmoittautua marraskuussa heti tulosten selvittyä
ilmoitustaulut	kirjastoluokan vieressä 2. krs. - alustavat arvostelut	1. krs. luokan B102 edessä
laskimet, taulukot ja sanakirjat tarkistettaviksi 2 päivää <u>ennen ko-</u> <u>etta</u> .	to 14.9. fysiikka to 21.9. matematiikka ke 27.9. kemia, maantiede to 28.9. latina Kirjoita nimi / kokelasnumero teipillä laskimen ja taulukon kanteen, <u>oikeaan</u> <u>yläkulmaan</u> ja tuo Lohjan Yhteislyseon lukion opintotoimistoon	to 14.9. fysiikka to 21.9. matematiikka ke 27.9. kemia, maantiede to 28.9. latina Kirjoita nimi/kokelasnumero teipillä laskimen ja taulukon kanteen, <u>oikeaan</u> <u>yläkulmaan</u> ja tuo Aikuislinjan opinto- toimistoon.

Syksyn 2017 koepäivät**KUULLUNYMMÄRTÄMIS-
KOKKEET****PAIKALLA OLTAVA AINA
30 MIN. AIKAISEMMIN!****ma 11.9.**vieras kieli, pitkä oppimäärä
englanti klo 8.30 - 9.00
venäjä klo 11.00
espanja klo 13.00**ti 12.9.**vieras kieli, lyhyt oppimäärä
espanja klo 8.30 - 9.00
englanti klo 11.00
venäjä klo 13.00
italia klo 14.00

Sähköisessä kielikokeessa kuullunymmärtämisen osuus tehdään kirjallisen kokeen koepäivänä.

KIRJALLISET KOKKEET**PAIKALLA OLTAVA AINA
30 MIN. AIKAISEMMIN!****Tennarissa**

Kirjalliset kokeet alkavat klo 9.00.

pe 15.9.**äidinkieli** (suomi ja ruotsi), tekstitaidon koe**ma 18.9.****psykologia** (sähköinen koe), **filosofia** (sähköinen koe), **historia** (sähköinen koe), **fysiikka, biologia****ke 20.9.**vieras kieli, pitkä oppimäärä
englanti
saksa (sähköinen koe)
ranska (sähköinen koe)
venäjä
espanja**pe 22.9.****toinen kotimainen kieli**, pitkä ja keskipitkä oppimäärä (sähköinen koe)**ma 25.9.****matematiikka**, pitkä ja lyhyt oppimäärä

ke 27.9.	äidinkieli (suomi ja ruotsi), esseekoe suomi/ruotsi toisena kielenä -koe
pe 29.9.	uskonto (sähköinen koe), elämäkatsomustieto (sähköinen koe), yhteiskuntaoppi (sähköinen koe), kemia , maantiede (sähköinen koe), terveystieto (sähköinen koe)
ma 2.10.	vieras kieli, <u>lyhyt oppimäärä</u> englanti ranska (sähköinen koe) espanja saksa (sähköinen koe) venäjä italia portugali latina

Ilmoittautuminen ja tutkintomaksut

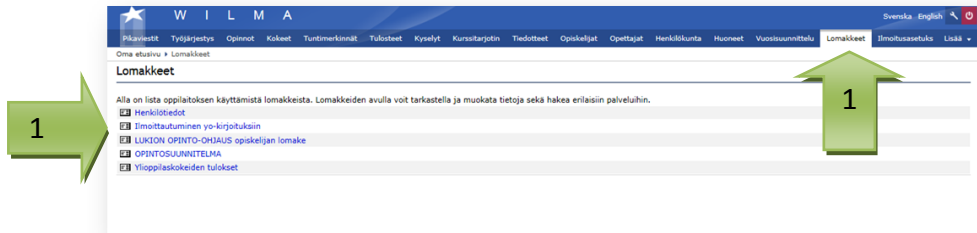
- ilmoittautuminen on **sitova**, ilmoitus on päivättävä ja allekirjoitettava
- henkilökohtaisesti tai valtakirjalla ilmoittautujan puolesta.
- **kirjoitusaineissa pakolliset kurssit on oltava opiskeltuna 5. jakson** loppuun mennessä (hylättyjä saa olla, mutta kokeessa on käytävä). Aineissa, joissa ei ole pakollisia kursseja, vähintään kaksi (2) kurssia on oltava opiskeltuna. Lyhyissä kielissä vähintään kolme (3) kurssia.
- perusmaksu **14,00 €** + koemaksut **28,00 €** jokaiselta kokeelta.
- **maksu pankkisiirrolla**, joka lähetetään kotiosoitteeseen ennen tutkintoa.

Ilmoittautuessasi tutkintoon olet velvollinen maksamaan ylioppilastutkintoon liittyvät maksut. Ylioppilastutkintotodistuksen saaminen edellyttää, että olet suorittanut tutkintomaksut.

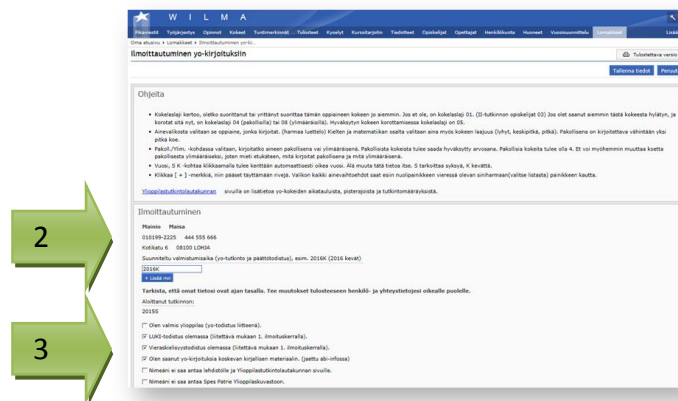
Ilmoittautuminen Wilman kautta (päivälukio)

Kirjoituksiin ilmoittaudutaan Wilma-käyttöliittymän kautta.

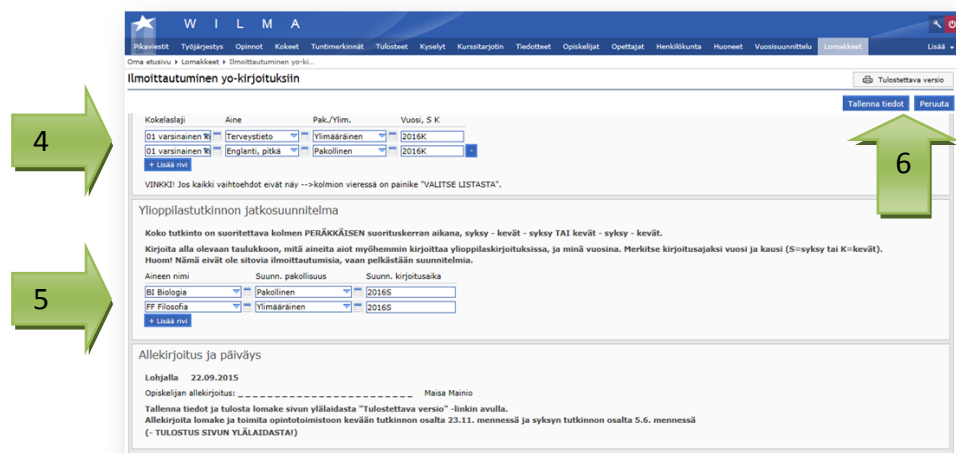
1. Valitse kohta *Lomakkeet* ja *Ilmoittautuminen yo-kirjoituksiin*.

2. Tarkista henkilötietosi (jos henkilötiedoissasi on muutoksia tee korjaukset tulostettuun versioon).
3. Rastita tarpeelliset tiedot (esim. LUKI - todistus jne.)

4. Täydennä *Kokelaslaji*, *Aine*, *Pak.* /*Ylim.* ja *Vuosi* -kenttiin aine mitä kirjoitat. Lisää ainerivejä saat *+Lisää rivi* painikkeella.
5. Täydennä myös hajautussuunnitelmasi *Ylioppilastutkinnon jatkosuunnitelma*-kohtaan, jos olet hajauttaja.
6. Tallenna ja Tulosta - *Tulostettava versio* -toiminnalla (sivun oikea ylälaite). Ennen kuin tulostat, valitse *Tiedosto*-valikosta *Tulostuksen esikatselu...* ja pienennä tulostuksen kokoa niin kauan että se mahtuu yhdelle paperille.

7. Tuo tulostettu, allekirjoitettu lomake toimistoon 5.6. mennessä.

Arvosanat / pistemäärät

Laudatur	L	7
Eximia cum laude approbatur	E	6
Magna cum laude approbatur	M	5
Cum laude approbatur	C	4
Lubenter approbatur	B	3
Approbatur	A	2
Improbatur	I	0

Hajauttaminen ja osallistumisoikeus

Ylioppilastutkinnon voi suorittaa hajautettuna enintään kolmena (3) peräkkäisenä tutkintokertana. Kokeet järjestetään kahdesti (2) vuodessa ja molemmat tutkintokerrat ovat samanveroisia.

Kokelas voi osallistua yo-kokeisiin opiskeltuaan **asianomaisen oppiaineen pakolliset kurssit**. Osan yo-kokeista voi siis suorittaa jo lukion aikana. Jos kokelaalla ei ole osallistumisoikeutta jonkin aineen kokeeseen pakollisten kurssien puuttumisen vuoksi tai jos Ylioppilastutkintolautakunta hyväksyy kokeeseen ilmoittautumisen mitätöinnin painavan syyn perusteella, kokelas voi pyytää ainekohtaisen maksun palauttamista. Perusmaksu on kuitenkin aina maksettava.

Kirjoitusaineissa pakolliset kurssit on oltava opiskeltuna 5. jakson loppuun mennessä (hylättyjä saa olla, mutta kokeessa on käytävä).

Aineissa, joissa ei ole pakollisia kursseja, vähintään kaksi (2) kurssia on oltava opiskeltuna.

Lyhyissä kielissä vähintään kolme (3) kurssia.

Ylioppilastutkinto ja korotuskuulustelut

Pakolliset ja valinnaiset kokeet

Huom! Ota selvää ainekohtaisista muutoksista opettajaltasi!

Koetehtävät laaditaan oppiaineen **pakollisten ja syventävien** kurssien perusteella.

Kirjallisissa kokeissa on suoritettava pakollisena neljä (4) koetta:

- äidinkielen koe

valittava kolme kirjoitusainetta seuraavista

- toisen kotimaisen kielen koe
- vieraan kielen koe
- matematiikan koe ja
- ainereaalikoe (reaaliaine valitaan 1. tai 2. reaali päivän aineista).

Matematiikassa, toisessa kotimaisessa kielessä ja vieraassa kielessä järjestetään vaativuudeltaan kahden tasoiset kokeet. Kokelaan on sisällytettävä tutkintoonsa **vähintään yksi vaativampi koe**.

Kirjoitettavan aineen taso ei ole sidottu aineen opiskelutasoon.

Näiden neljän (4) pakollisen kokeen lisäksi kokelaalla on oikeus suorittaa ylimääräisiä kokeita. Ylimääräisenä voi suorittaa kaikkia kokeita, joita ei ole valinnut pakollisiksi. Samaan **tutkintoon** voi kuulua vain yksi koe samassa oppiaineessa. Tutkintoa voi myöhemmin täydentää kokeilla, joihin ei ole aikaisemmin osallistunut. Tällöin voi suorittaa myös aikaisemmin kirjoittamansa oppiaineen eri tason kokeen. Jos kokelas on hylätty vaativammassa kokeessa, hän voi korvata sen lyhyemmän oppimäärän kokeella edellyttäen, että tutkintoon jää tällöin vähintään yksi vaativamman tason koe.

Kokelas, jonka äidinkieli on jokin muu kieli kuin suomi, ruotsi tai saame, voi korvata tutkinnossa pakollisen äidinkielen kokeen suomi/ruotsi toisena kielenä -kokeella. Suomi/ruotsi toisena kielenä -koe suoritetaan äidinkielen kokeen toisena kirjoitus päivänä.

Reaaliaineen kokeissa ovat tehtävien määrät ja vastausten enimmäismäärät eri aineissa seuraavat:

Ensimmäinen koepäivä

- psykologia 9/5 (sähköinen koe)
- filosofia 9/5 (sähköinen koe)
- historia 9/5 (sähköinen koe)
- fysiikka 13/8
- biologia 12/8

Toinen koepäivä

- evankelis-luterilainen uskonto / ortodoksinen uskonto / elämäkatsomus-tieto 9/5 (sähköinen koe)
- yhteiskuntaoppi 9/5 (sähköinen koe)
- kemia 12/8
- maantiede 9/5 (sähköinen koe)
- terveystieto 9/5 (sähköinen koe)

Ilmoittautumisen yhteydessä tehty **valinta on sitova**, eikä siitä voi koetilanteessa poiketa. Hylättyä ylimääräistä koetta ei merkitä ylioppilastodistukseen. Hylätty pakollinen koe merkitään ylioppilastutkintotodistukseen, jos opiskelijan yo-tutkinto on hyväksytty kompensaaation seurauksena.

Kokelas voi suorittaa yhtenä **koepäivänä vain yhden reaaliaineen kokeen**, johon hän on etukäteen ilmoittautunut. Yhdellä tutkintokerralla kokelas voi suorittaa enintään kaksi reaaliaineen koetta. Mikäli opiskelija hajauttaa tutkintonsa kolmeen peräkkäiseen tutkintokertaan, hän voi sisällyttää tutkintoonsa maksimissaan kuusi eri reaaliaineen koetta.

Uusinta ja korotukset

Hylätyn pakollisen kokeen saa uusia kahdesti (2) kokeita välittömästi seuraavien kolmen (3) ylioppilastutkinnon yhteydessä. Jollei kirjoituksia ole tässä ajassa hyväksytysti suoritettu, on kirjoituskokeet kokonaisuudessaan uusittava. Mikäli hylätty pakollinen koe on tullut kompensoiduksi tai hylätty arvosana on annettu ylimääräisessä kokeessa, koetta uusivaa kokelasta ei katsota hylätyn kokeen uusijaksi, vaan tutkinnon täydentäjäksi. Hylätyn pakollisen kokeen, joka on kompensoitu sekä hylätyn ylimääräisen kokeen saa uusia kaksi (2) kertaa ilman aikarajaa.

Hyväksytyt kokeen saa uusia vain kerran. Aikarajoitusta hyväksytyt kokeen korottamisella ei ole. Ylioppilastutkintoa voidaan myös jälkepäin täydentää ilman kokeiden lukumäärälle asetettavia rajoituksia. Hyväksytyt kokeen uusija tai tutkinnon täydentäjä saa erillisen todistuksen.

Kokelas saa hakea hallinto-oikeudelta valittamalla muutosta rehtorin päätökseen, jolla kokelaan katsotaan syyllistyneen ylioppilastutkintolain 11 §:ssä tarkoitettuun menettelyyn (Seuraamus vilpillisestä menettelystä ja järjestyksen rikkomisesta). Samoin kokelas saa hakea hallinto-oikeudelta valittamalla muutosta rehtorin päätökseen, jolla kokelaalta on evätty osallistumisoikeus ylioppilastutkintoon tai siihen kuuluvaan kokeeseen.

Ylioppilastutkintolautakunta voi erityisen painavasta syystä päättää, että kokelas voi tutkinnon suorittamisen ollessa vielä kesken aloittaa tutkinnon suorittamisen **kokonaisuudessaan** alusta. Oikeutta tulee hakea kirjallisesti lautakunnalta.

Kompensoiminen

Jos kokelas on hylätty yhdessä kokeessa, tutkintolautakunta voi hänet siitä huolimatta julistaa kirjallisessa kokeessa hyväksytyksi, jos se opiskelijan muiden kokeiden ja hänestä saatujen tietojen perusteella harkitsee hänet riittävän kypsäksi. Kompensointia suoritettaessa ei oteta huomioon kouluarvosanoja eikä sitä tarvitse koulun eikä kokelaan anoa. Kompensoinnista voi myös kieltäytyä. Kieltäytymisestä on jätettävä kirjallinen, allekirjoituksella varmennettu ilmoitus rehtorille. Hylätyt suoritukset on tason mukaan jaettu neljään (4) luokkaan, joista käytetään merkintöjä i+, i, i- ja i=.

Kustakin kokeesta annetaan kompensoitääniä seuraavasti:

arvosanat	kompensoitääniä	
Laudatur	L	7
Eximia cum laude approbatur	E	6
Magna cum laude approbatur	M	5
Cum laude approbatur	C	4
Lubenter approbatur	B	3
Approbatur	A	2
Improbatur	I	0

Näin saadut kompensoitääniä lasketaan yhteen, jolloin
 12 ääntä kompensoi suorituksen i+
 14 ääntä kompensoi suorituksen i
 16 ääntä kompensoi suorituksen i-
 18 ääntä kompensoi suorituksen i=

Lääkärintodistus ja puoltolauseet

Jos kokelaan suoritukseen on vaikuttanut haitallisesti suorituskykyä tilapäisesti heikentävä sairaus tai muu vastaava seikka, lukion tulee lähettää lautakunnalle kokeeseen tai hänen huoltajansa jättämä lääkärintodistus sairaudesta, lukitodistus, selvitys vieraskielisyydestä tai muu asiaa selvittävä puoltolause. Todistuksesta tulee riittävän selvästi käydä ilmi sairauden laatu ja vaikeus sekä ajankohta. Muista kirjoituksen tuloksiin haitallisesti vaikuttavista seikoista on vastaavasti annettava riittävän yksityiskohtainen selvitys.

Lukihäiriölausunto on tehtävä erityisopettajan kautta, ylioppilastutkintolautakunnan hyväksymälle sähköiselle lomakkeelle, kirjoitettuna jo ilmoittautumisen yhteydessä. Sähköinen järjestelmä. (katso selvitys jäljempänä).

Pakottavan esteen sattuessa ota välittömästi yhteys rehtoriin.

päivälukiolaiset Panu Ruoste, puh. 050 576 8907

aikuislinjalaiset Kimmo Mikkola, puh. 050 523 0709

Rehtorilla on oikeus järjestää koe pakottavassa tapauksessa esim. sairaalassa.

Vieraskielisyyden huomioonottaminen ylioppilastutkinnossa

Jos kokelas on vieraskielinen ja hän haluaa, että tämä otetaan huomioon arvostelussa, tulee hänen hankkia selvitys vieraskielisyydestä ja toimittaa se lukiolle. Selvitys toimii puoltolauseena, mutta haluttaessa siihen voi liittää lisäselvityksiä vieraskielisyyden asteesta tai vieraskielisyyden vaikutuksesta kokelaan koulumenestykseen.

Erytisopettaja täyttää lomakkeen kokelaan kanssa sähköisessä asiointipalvelussa. Vieraskielisyys selvityksestä tulee käydä ilmi, millä perusteilla kokelaan voidaan katsoa olevan vieraskielinen. Lisäksi sen tulee sisältää äidinkielen opettajan tai suomi toisena kielenä -opettajan sekä jonkin reaaliaineen opettajan arvio siitä, missä määrin vieraskielisyys on vaikuttanut kokelaan koulumenestykseen.

Selvitys toimitetaan lautakuntaan kokelaan osallistuessa ensimmäisen kerran ylioppilastutkintoon.

Arvosanan nostamista harkittaessa otetaan huomioon kokelaan arvioitu vieraskielisyyden aste sekä hänen saamansa pistemäärä ja seuraavan arvosanan alarajan välinen piste – ero. Arvosanan muutos on mahdollinen yhdessä kokeessa, mutta vain silloin, kun pistemäärä on riittävän lähellä ylempää arvosanaa.

Selvitys vieraskielisyydestä käsitellään lautakunnassa joka kerta, kun kokelas osallistuu tutkinnon kokeisiin.

Korotustentit

Yo-tutkintoon kuuluu vain kuullunymmärtämis- ja kirjallisia kokeita.

Sen lisäksi koulussa toimeenpannaan kirjoitusten yhteydessä eri aineissa ns. korotustentit. Tentit ovat opiskelijalle vapaaehtoisia. Arvostelussa noudatetaan lukion yleisiä arvosteluperiaatteita. Hyväksytyt suoritukset siis edellyttävät vähintään arvosanaa viisi (5).

Ennen kirjoituksia tai kirjoitusten jälkeen opiskelija voi osallistua aineen oppimäärän korotukseen – ilmoittautuminen katso sivun 2 taulukkoa. Ilmoittautumislomakkeita korotustenttiin on kirjastossa (päivälukio).

Korotustentti pidetään sen oppimäärän pohjalta, jonka opiskelija on koulussa opiskellut. Tentin perusteella voidaan opiskelijan päättöarvosanaa korottaa, mutta ei laskea. Tenttiä ei ilman erityisperusteita saa uusia.

S-merkintäpyyntö (päivälukio)

Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain yhden kurssin, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää vain kaksi kurssia.

Tämä valinta on sitova ja tehdään ennen päättöarviointia.

S-merkinnällä opiskelija voi vaikuttaa päättöarvioinnin keskiarvoon.

S-merkintäpyyntölomake jaetaan kokelaille abi-infossa (tammikuussa keväällä valmistuvat ja elokuussa syksyllä valmistuvat).

Ylioppilastutkintotodistus

Niille kokelaille, jotka on hyväksytty pakollisissa kokeissa ja jotka saavat lukion päättötodistuksen tai vastaavan todistuksen ammatillisen tutkinnon tai yhdistelmäopintojen suorittamisesta, ylioppilastutkintolautakunta antaa ylioppilastutkintotodistuksen.

Ylioppilastutkintotodistuksen saaminen edellyttää, että olet suorittanut tutkintomaksut.

Yleistä koetilaisuudesta

Kuvallinen henkilötodistus

Kokelaalla on **oltava** kuvallinen henkilötodistus mukanaan. Henkilöllisyys tarkistetaan kun kokelaat ovat omilla paikoillaan ennen kokeen alkua. Hyväksytyt henkilötodistuksia ovat kuvallinen henkilökortti (poliisin myöntämä), ajokortti tai passi.

Järjestäytyminen, myöhästyminen ja poistuminen

Ole paikalla **kirjalliset kokeet - viimeistään klo 8.30, sähköiset kokeet klo 8.15 ja kuullunymmärtämiskokeet viimeistään klo 8.00**. Tällöin alkaa järjestäytyminen. Kokeisiin on laadittu istumajärjestykset – valvojat ohjaavat kunkin kokelaan omalle paikalleen.

Kirjallisesta kokeesta **ei saa poistua ennen klo 12.00**. Koeaika on tasan kuusi (6) tuntia pöytäkirjaan merkitystä alkamisajankohdasta. Koeajan päättyessä kokelai-

den on palautettava suorituksensa, vaikka tehtävät jäisivätkin kesken. Yliäikaa ei sallita, joten ajan seuraaminen on tärkeää. Jos kirjoittaa kaksi ylimääräistä kieltä, koeaika on kahdeksan (8) tuntia.
Vältä meluamista kun poistut kokeesta!

Kirjoituspaikat	<p>Kuullunymmärtämiskokeet - lukion luokissa.</p> <p>Kirjalliset kokeet - Tennarin lukiosali, Rantapuisto 45, kulku 2. kerroksen ja katsomon kautta.</p>
Koepaperit	<p>Saat kaikki koepaperit koulusta. Kirjoita jokaiseen paperiin (myös suttupapereihin, millimetripapereihin, kielikokeen vastauslomakkeisiin ja optisiin lomakkeisiin):</p> <ul style="list-style-type: none">• oma kokelasnumero (esim. 1429 / 011 = lukion no / kokelaan no)• nimi kahteen kertaan paperin oikeaan yläkulmaan; yläpuolelle koko nimi selvästi ja alapuolelle nimikirjoitus• suttu- ja suunnittelupapereihin vedetään "henkselit" yli• arkkeja ei saa puolittaa itse!• tarkista heti kokeen alussa, että sinulla on tarvittavat koepaperit, lisää pape-reita saat 1. koevalvojalta <p>Kirjoita joka riville.</p>
Omat välineet	<p>Opiskelijan tulee itse ottaa mukaan kynät, kumit, viivoittimet, harpit, teroittimet, laskimet, taulukot ja latinassa sanakirjat. Sähköisessä kokeessa tulee olla oma tietokone ja kuulokkeet.</p>
Kynät ja puhtaaksikirjoitus	<p>Matematiikan kokeen, reaaliaineen kokeen, toisen kotimaisen kielen kokeen, vieraan kielen kokeen ja suomi/ruotsi toisena kielenä -kokeen koesuoritukset kokelas saa jättää arvosteltavaksi lyijy-, muste- tai kuulakynällä kirjoitettuna. Optiset vastauslomakkeet saa täyttää vain sopivan pehmeällä lyijykynällä (HB tai nro 2). Äidinkielen tekstitaito- ja esseekoe kirjoitetaan lyijykynällä. Matematiikan ja reaalin piirroksissa saa käyttää värikyniä, ei kuitenkaan punaista.</p>
Laskimet	<p>Matematiikan, kemian, maantieteen ja fysiikan kokeessa saa käyttää yhtä tai useampaa laskinta. Kaikki funktio-, graafiset ja symboliset laskimet ovat sallittuja. Kokelaan on tyhjennettävä laskimen muisti ennen koetta, ja hänen on kirjoitettava tyhjennysohje erilliselle lomakkeelle. Epäselvissä tapauksissa laskinta ei hyväksytä. Kokeessa ei saa olla mukana laskinten erillisiä käyttöohjeita, lisämuisteja eikä tiedonsiirtoon tarkoitettuja välineitä. Kokeen aikana laskinta ei saa lainata toiselta kokelaalta. Koulu voi kuitenkin lainata laskimen, jos kokelaan laskin menee epäkuntoon.</p> <p>Matematiikka ja fysiikka Laskin on kokeen apuväline, jonka rooli arvioidaan tehtäväkohtaisesti. Jos ratkaisussa on käytetty symbolista laskinta, sen on käytävä ilmi suorituksesta. Analysointia vaativien tehtävien ratkaisemisessa pelkkä laskimella saatu vastaus ei riitä ilman muita perusteluja. Sen sijaan laskimesta saatu tulos yleensä riittää rutiinitehtävissä ja laajempien tehtävien rutiiniosissa kunhan vastauksesta on käytävä ilmi että tehtävän ratkaisu on suoraan laskimesta - kirjoita ratkaisuun LASKIN. Tällaisia ovat esimerkiksi lausekkeiden muokkaaminen, yhtälöiden ratkaiseminen sekä funktioiden derivointi ja integrointi.</p> <p>Kemia Kemian kokeessa kaikki funktio-, graafiset ja symboliset laskimet ovat sallittuja. Symbolisen laskimen avulla tehdyt ratkaisut hyväksytään, kunhan ratkaisusta käy ilmi, mihin reaktioyhtälöön symboleineen se perustuu. Myös toisen asteen yhtälön</p>

ratkaisun voi suorittaa laskimella. Lukuarvojen sijoittamista ratkaisukaavaan ei tarvitse merkitä näkyviin.

Taulukkokirjat

Matematiikan, kemian, maantieteen ja fysiikan kokeessa sallitaan seuraavien taulukkokirjojen käyttö: - MAOL:
MAOL-taulukot, Otava, sekä vastaava ruotsinnos – Ranta - Tiilikainen: Lukion taulukot, WSOY.

Muut apuvälineet

Latinan kielen kokeessa on sanakirjojen käyttö sallittua. Kokeessa saa käyttää seuraavia sanakirjoja:

- Streng, Latinalais-suomalainen sanakirja
- Heikel, Latinalais-suomalainen sanakirja
- Salmi - Linkomies, Latinalais-suomalainen sanakirja
- Cavallin, Latinskt skol-lexikon Heikel, Latinsk-svensk ordbok
- Salenius, Latinsk-svensk ordbok
- Ahlberg - Lundqvist-Sörbom, Latinsk - svensk ordbok
- Pitkäranta, Suomi-latina-suomi -sanakirja.

Kokeessa käytettäväksi tarkoitetut sanakirjat on jätettävä viimeistään päivää ennen koetta rehtorille tai hänen määräämälleen opettajalle tarkastettavaksi.

Ainekohtaiset ohjeet (ei sähköinen koe)

Yleistä

Kaikissa kokeissa on luettava huolellisesti kysymykset ja kirjoitettava asiasta, ei asian vierestä. Suunnittele vastauksesi. Huomioi erityisesti vaihtoehtotehtävät. Tee mahdolliset korjaukset siististi yliviivaten ja samalla kynällä uudelleen kirjoittaen. Tee mahdolliset lisäykset selvin viitemerkinnöin loppuun. Käsiä ja vastausten yksiselitteinen selkeys on erittäin tärkeää. Tulkinnanvaraiset tekstit tulkitaan aina opiskelijalle huonomman vaihtoehdon mukaan. Myös konseptit kannattaa tehdä siististi, koska ne rajatapauksessa voidaan lähettää YTL: lle.

Lisäpapereita saa ykkösvalvojalta; kielten kysymysvihkoihin saa tehdä merkintöjä kevyesti lyijykynällä. Kokeesta poistuttaessa on kaikki paperit palautettava:

- konseptipaperit (= suttupaperit) sisäkkäin suttupaperilaatikkoon
- arvosteltavat suoritukset yhdessä nipussa aikuislinjan tai päivälukion (opettajan) kohdalle (reaaliaineissa omiin pinoihinsa).

Kokeesta poistuttaessa ilmoittaudut valvojalle no 1 ilmoittamalla kokelasnumerosi. Poistumisaika merkitään koepöytäkirjaan. Ilmoita ehdottomasti, jos sinulla ei ole arvosteltavaksi tarkoitettua suoritusta ja reaalikokeessa ilmoita vastausten lukumäärä sekä palauta tarkistuslomake valvojalle.

Koetehtäviin vastaaminen

Kokelaan on selvästi yliviivattava koetilanteessa ne suoritukset, joita hän ei halua arvosteltaviksi. Myös suoritusten luonnosteluun käytetyt paperit on yliviivattava. Näitä papereita ei lähetetä lautakuntaan, mutta mahdollisten kyselyjen varalta ne tulee säilyttää lukiossa yhden (1) vuoden ajan.

ÄIDINKIELI

Äidinkielen ja kirjallisuuden koe on kaksiosainen. Kokelaan on osallistuttava sekä tekstitaidon kokeeseen että esseekokeeseen. Molemmat kokeet otetaan huomioon lopullista arvosanaa määrittäessä, ja molemmista kokeista vaaditaan suoritus hyväksytyyn arvosanaan. Paperille kirjoitetaan joka riville ja joka sivulle. Jos kokelas ei jätä koetilaisuudessa mitään suoritusta arvosteltavaksi, katsotaan koko äidinkielen koe keskeytyneeksi.

Äidinkielen tekstitaito- ja esseekoe kirjoitetaan lyijykynällä.

REAALI

Reaalikokeessa ainakin yksi vastaus kirjoitetaan koko arkille alkaen ensimmäiseltä sivulta. Muut vastaukset voidaan kirjoittaa koko tai puoliarkeille.

Kullekin arkille saa kirjoittaa vain yhden tehtävän suorituksen. Tarvittaessa saman tehtävän käsittelyä saa jatkaa toisella tyhjällä paperilla. Kokoarkin sisään liitetään muut suoritukset numerorjestyksessä.

MATEMATIIKKA

Enintään 10 tehtävään saa vastata.

Sekä pitkän että lyhyen matematiikan kokeessa on kaksi osaa: A-osa ja B-osa. B-osa jakautuu edelleen kahteen osaan, jotka merkitään tunnuksin B1 ja B2. Alla olevaan taulukkoon on merkitty, kuinka monta tehtävää kussakin osassa annetaan, kuinka moneen tehtävään kokelas vastaa ja mitä apuvälineitä on sallittua käyttää osan tehtäviä suoritettaessa.

Osa	Tehtäviä annetaan	Kokelas vastaa	Apuvälineet
A	4	4	Ei laskinta, taulukkokirja
B1	5	3	Laskin, taulukkokirja
B2	4	3	Laskin, taulukkokirja

Kokelaille annetaan koetilaisuuden alkaessa sekä A-osan että B-osan tehtävävihko ja taulukkokirja. Kokelaan on **palautettava A-osan tehtävävihko sekä mahdolliset erilliset vastausarkit viimeistään kolmen tunnin kuluttua kokeen alkamisesta.**

Laskimen käyttö ei ole sallittua sinä aikana, kun A-osan tehtävävihko on kokelaan hallussa. Kun kokelas palauttaa A-osan tehtävävihkonsa ja mahdolliset erilliset vastausarkit, hän saa laskimen.

Kun kokelas on saanut laskimen, hän ei saa enää palauttaa A-osan vastauksia.

A-osassa tehtävien ratkaisut kirjoitetaan **tehtävävihkoon**, mutta vastausta voi tarvittaessa jatkaa erillisellä puoliarkilla (A4). Koepaperiin jätetään 3–5 ruudun levyinen marginaali. Ratkaisuja saa luonnostella konseptipaperille.

B-osassa koepapereina käytetään kokoarkkeja (A3 taitettuna) ja puoliarkkeja (A4) sekä millimetripaperia. Lukio antaa paperit kokelaille. Koepaperiin jätetään 3–5 ruudun levyinen marginaali.

Ratkaisut kirjoitetaan sellaisella lyijykynällä, jonka jälki on vaivattomasti luettavissa. Vain piirroksissa saa käyttää värikyniä, ei kuitenkaan punaista.

B-osassa kokelas kirjoittaa **tehtävän 5 vastauksen kokoarkille** aloittaen vastauksensa arkin ensimmäiseltä sivulta. Jos kokelas ei tee tehtävää 5, kirjoittaa hän kokoarkille vain nimitietonsa. Muut tehtävät lasketaan jokainen omalle puoliarkille. Kullekin puoliarkille saa kirjoittaa vain yhden tehtävän ratkaisun. Tarvittaessa saman tehtävän käsittelyä voi jatkaa lisäpuoliarkeilla. Mahdolliset kuvat piirretään samalle paperille ratkaisun kanssa tai erilliselle millimetripaperille.

TARKISTA VASTAUSTEN LUKUMÄÄRÄ ENNEN KUIN PALAUTAT KOKEEN!

VIERAAT KIELET

Vieraisissa kielissä monivalintatehtävät tehdään optiselle lomakkeelle, aine koko arkille ja avointen kysymysten vastaukset omalle lomakkeelleen (palautuksessa kaikki sisäkkäin). **Mahdollinen tiivistelmä tehdään ohjeen mukaisesti.** Lue ohjeet tarkasti!

Kielten kokeissa on osallistuttava sekä kuullunymmärtämisen kokeeseen, että kirjalliseen kokeeseen.

Valinnaisuus keskipitkän ja lyhyen kielen oppimäärän kirjoitustehtävissä:

kokelaan tulee suorittaa kaksi kirjoitustehtävää, joista toinen on lyhyt ja toinen laajempi. Tehtävät jakautuvat ryhmiin A ja B, joissa kummassakin on kaksi tehtävää. Kokelas valitsee suoritettavakseen kummastakin ryhmästä yhden tehtävän.

Latinan kielen kokeessa on sanakirjojen käyttö sallittua. Kokeessa käytettäväksi tarkoitetut sanakirjat on jätettävä viimeistään päivää ennen koetta tarkastettavaksi.

Sähköinen koe - syksy 2017

HUOM.**Koulu tiedottaa jos sähköiseen tutkintoon tulee muutoksia.**

Jokaisella kokelaalla on oltava oma päätelaitteensa. Kokelas vastaa siitä, että hänellä on kokeessa YTL:n vaatimusten mukainen päätelaite, joka on yhteensopiva YTL:n ohjelmiston kanssa ja pystyy liittymään lukion tutkintoverkkoon (Ethernet tai WLAN). Kokelas vastaa myös siitä, että hän osaa ilman muistiinpanoja käynnistää päätelaitteensa siten, että käyttöjärjestelmä ladataan kovalevyn sijaan USB-muistilta.

Kokelas vastaa myös siitä, että hänellä on kokeessa päätelaitteen kanssa yhteensopivat, riittävän laadukkaat **kuulokkeet**. Kuulokkeet on valittava siten, että niistä kuunneltavat äänet kuuluvat mahdollisimman vaimeasti ympäristöön. Kokeen valvoijilla on oikeus estää häiritsevien kuulokkeiden käyttö. Lukion rehtori voi tarvittaessa vaatia, että kuulokkeet tarkistetaan etukäteen.

Toimenpiteet kokeen alussa

Saavuttuaan koetilaan kokelaat liittävät koneensa **sähkönsyöttöön**. Kaikki päätelaitteet on liitettävä sähkönsyöttöön. Kokeen aloittaminen päätelaitteen akkuvirran avulla **ei ole sallittua**, koska liitosten tekeminen myöhemmin kokeen aikana tuo koesaliin tarpeetonta häiriötä.

Kuulokkeet liitetään päätelaitteeseen.

Kokelaat liittävät päätelaitteensa **verkkoon**.

Tämän jälkeen kokelaat käynnistävät päätelaitteensa USB-muisteilta. Kokelaan on osattava käynnistää oma laitteensa. Valvojat tai muut rehtorin hyväksymät henkilöt voivat avustaa kokelasta päätelaitteen käynnistämisessä. Seuraavaksi kokelaat ajavat päätelaitteissaan koeympäristön äänitestin. Valvojat tai muut rehtorin hyväksymät henkilöt voivat avustaa kokelasta äänilaitteiden säädössä.

Äänitestin jälkeen kokelaat syöttävät koejärjestelmään **etu- ja sukunimensä** sekä **henkilötunnuksensa** ja jäävät odottamaan tunnistamista.

Toimenpiteitä kokeen aikana

Koetilanteessa näytön oikeassa ylänurkassa on:

Kysymysmerkkisymboli (ohjeita ja ohjevideoita)

Kameran kuva (kuvakaappaus)

Kuulokkeiden kuva (äänitesti)

Lukko (näytön pimentäminen paikalta poistumisen ajaksi)

Käyttäessäsi sovelluksia, **muista tehdä välitallennuksia** kokeen aikana.

Toimenpiteet kokeen lopussa

Kokeen päättyessä muista **Päättää koe**.

Päätettyään kokeen suorittamisen kokelas poistuu koejärjestelmästä painamalla selaimesta ”päättää koe painiketta” ja sammuttaa päätelaitteensa. Kokelas irrottaa USB-muistin päätelaitteestaan ja toimittaa sen valvojalle. Kokelas luovuttaa valvojalle mahdolliset paperille tekemänsä luonnokset.

Kokelaat voivat käyttää kynää ja paperia luonnosteluun (koulu toimittaa). Luonnospapereissa on oltava koulun leima ja koulunumero.
Kaikki palautettavat paperit ovat luonnoksia.

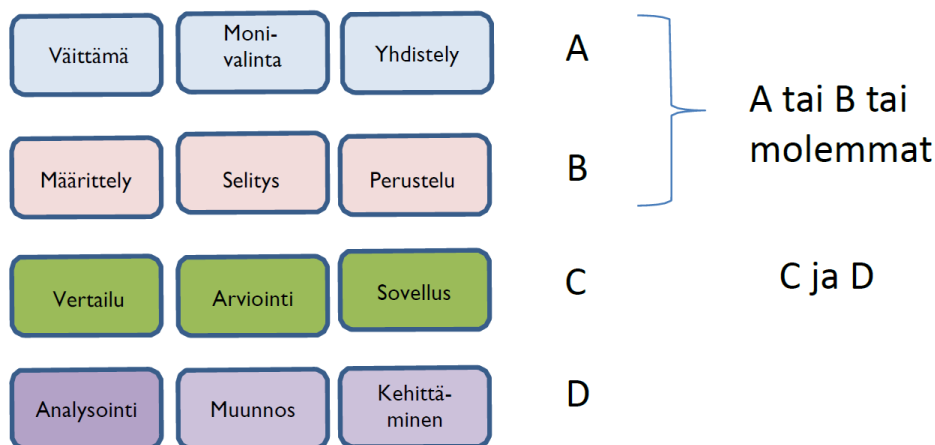
Ainekohtaiset ohjeet (sähköinen koe)

FILOSOFIA - MAANTIEDE - PSYKOLOGIA - YHTEISKUNTAOPPI - HISTORIA -
USKONTO - ELÄMÄNKATSOMUSTIETO - TERVEYSTIETO

Kaikissa reaaliaineissa kokeen kesto on edelleen kuusi (6) tuntia.

Vastauksia voi luonnostella suttupaperille.

Reaaliaineen kokeen rakenne voidaan kuvata oheisella tavalla, jossa tehtävien kysymysmuodot antavat viitteitä siitä, mihin osaamisen tasoon tehtävällä pyritään. Kokeen rakenne rakentuu modulaarisesti oheisen kaavion mukaisesti. Moduulien määrä voi vaihdella eri koekerroilla ja eri aineiden kokeissa perusrakenteen ja kokonaispistemäärän pysyessä vakiona. Alla on esimerkkejä erilaisista mahdollisuuksista. Jokaisessa kokeessa valitaan yksi moduuli joko riviltä A tai riviltä B tai molemmista. Näiden lisäksi riveiltä C ja D on aina ainakin yksi tehtävämoduuli. Moduulien sisällä voi olla valinnaisuutta, esimerkiksi valinnaisia määrittelytehtäviä tai valinnaisia sovellustehtäviä.

SAKSA - RANSKA

Kevään 2017 tutkinnosta alkaen toisen kotimaisen kielen ja vieraan kielen sähköisissä kokeissa **ei enää ole erillistä kuullunymmärtämisen osakoetta**. Kokelas voi valita, missä järjestyksessä hän suorittaa koetehtävät. Hän voi palata kirjallisia taitoja mittaavien tehtävien aineistoihin ja joihinkin kuullunymmärtämistä mittaavien tehtävien aineistoihin koeajan kuluessa. Kokelas voi palata myös kaikkiin vastauksiinsa. Koeaika on kuusi tuntia.

 Pukeutuminen, kirjoitustarvikkeet, eväät, kännykät

HUOM. Pukeudu mukavasti ja lämpimästi.

Päällysvaatteet ja laukut on jätettävä katsomoon (rahaa ja arvoesineitä ym. vastaavaa ei saa jättää käytävätilojen naulakoihin). Kirjoitussaliin ei saa tulla ulkojalkeineissa.

Mitään papereita, laukkuja, eväskääreitä tai ylimääräistä tavaraa ei saa tuoda kirjoitussaliin.

Mukana saa olla vain riittävät kirjoitusvälineet (lyijykyniä, pyyhekumeja, viivoittimia, **harppeja**, teroittimia, muste- tai kuulakärkikyniä) sekä eväät. Optiset lomakkeet saa täyttää vain sopivan pehmeällä lyijykynällä (HB tai no 2). Värikyniä saa käyttää (**ei punaista väriä**) selventämään mahd. kuvioita reaalikokeessa ja matemaatikassa. Muista varata em. kirjoitusvälineet mukaasi! Koulu ei jaa niitä kokelaille.

Pakkaa eväät (esim. läpinäkyvissä rasioissa) läpinäkyviin muovipusseihin, jotka koulu hankkii. Hedelmät, esim. appelsiinit on kuorittava valmiiksi, poista eväistä käärepaperit, jätä penaalit laukkuihin jne., juomat kätevästi käytettäviin astioihin, joissa ei ole etikettejä.

Matkapuhelimien, kellojen ja muiden teknisten laitteiden tuominen koesaliin on ehdottomasti kielletty. Älä ota niitä mukaan koetilaisuuksiin. Koulu ei vastaa niiden säilyttämisestä kokeiden aikana.

Taulukot, laskimet ja latinan sanakirjat on tuotava kaksi (2) päivää aikaisemmin kouluun tarkistettavaksi (opintotoimistoon). Nimitiedot ja kokelasnumero teipataan **oikeaan yläkulmaan**. Kirjat ja laskimet jaetaan koetilaisuuden alussa. Koetilaisuudessa **ei saa lainata mitään toiselta kokelaalta**.

WC -käynnit

Jos sinulla on tarve mennä WC:hen, nouse ylös ja kävele WC-valvojan luokse. Valvoja osoittaa sinulle oman WC-tilan. Vain yksi kokelas vuorollaan voi käydä WC:ssä.

Jos valvoja ei ole paikalla, ET saa lähteä liikkeelle.

KOEPAPERIT ON PEITETTÄVÄ TAI KÄÄNNETTÄVÄ!

 Vilppi ja tutkintojärjestyksen rikkominen

Koevilppi tai sen yritys merkitsee tilapäistä osallistumisoikeuden menetystä. Valmiit tehtäväpaperit on aina välittömästi peitettävä tai käännettävä, samoin on meneteltävä, jos poistut tilapäisesti paikaltasi. Sinun tulee varmistua, ettei mukanasasi ole mitään luvatonta.

Kokelas, joka syyllistyy vilpilliseen menettelyyn tai vilpin yritykseen taikka avustaa siinä tai muutoin törkeästi rikkoo järjestystä, menettää oikeutensa osallistua kokeisiin kyseisenä tutkintokertana. Kokeet, joihin kokelas on samalla tutkintokerralla ilmoittautunut, katsotaan hylätyiksi. (11 §)

Rehtorin päätökseen, jossa kokelaan on katsottu syyllistyneen vilpilliseen tekkoon tai törkeästi rikkoneen tutkintojärjestystä, saa hakea valittamalla muutoista hallinto-oikeudelta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaamisesta. (25 §)

KOKEIDEN ARVOSTELU

Kokeet arvostellaan koulussa **alustavasti** ja lopullisesti YTL:ssä.

Tarkistuspyynnöt

Jos jokin lautakunnan ilmoittama koetulos vaikuttaa virheelliseltä, rehtori tai asianomaisen aineen opettaja voi esittää tarkistuspyynnön lautakunnalle joko puhelimitse tai kirjeitse.

Tarkistusarvostelu

Tulosten saavuttua kouluun kokelaan on mahdollista opettajan tai rehtorin välityksellä saada tietää suorituksensa arvostelua koskevat perusteet. Jos kokelas, alaikäisen kokelaan huoltaja tai opettaja esitetystä perusteissa huolimatta on tyytymätön kokeen arvosteluun, hän voi hakea lautakunnalta tarkistusarvostelun toimittamista. Hakemus tulee tehdä lukion rehtorille 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin kokelaalla on ollut tilaisuus saada arvostelun tulos henkilökohtaisesti tietoonsa. Hakemuksesta tulee ilmetä, mitä koetta ja kokeen osaa pyyntö koskee, sekä kokelaan nimi, lukio, jossa hän on kokeen suorittanut, kokelaan osoite ja pankkiyhteys.

Opetusministeriö vahvistaa maksun, joka peritään tarkistusarvostelun suorittamisesta. Hakemuksen jättäessään hakijan tulee esittää rehtorille tosite maksun suorittamisesta lautakunnan tilille. Lautakunta palauttaa maksun sen suorittajalle, jos tarkistus johtaa arvosanan korottamiseen.

Tulokset

Lautakunta lähettää tutkintotulokset heti niiden valmistuttua kaikille lukioille yhtä aikaa.

Ylioppilastutkintotodistus

Niille kokelaille, jotka on hyväksytty pakollisissa kokeissa ja jotka saavat lukion päättötodistuksen tai vastaavan todistuksen ammatillisen tutkinnon tai yhdistelmäopintojen suorittamisesta, lautakunta antaa ylioppilastutkintotodistuksen. Todistus annetaan sinä tutkintokertana, jona kaikki pakolliset kokeet on hyväksytysti suoritettu.

Muuta muistettavaa

Opiskelija voi kieltää ylioppilastutkintolautakuntaa antamasta nimeään lehdistölle. Kielto on opiskelijan allekirjoitettava. Samoin voi kieltää koulua antamasta nimeä paikallislehdistölle. Muista merkitä julkaisukiello/-kiellot Wilmaan ilmoittautuessa.

MUISTA LUKEA INFOT KOULUN ILMOITUSTAUULULTA!

Ylioppilastutkintolautakunnan ohjeet löytyvät internetistä osoitteessa:
www.ylioppilastutkinto.fi

 Luku- ja kirjoitushäiriön huomioon ottaminen ylioppilastutkinnossa

Lue tarkemmat ohjeet YTL:n sivulta.

Ylioppilastutkintolautakunta luokittelee lukihäiriön vaikeusasteen neliportaisella asteikolla: ei häiriötä, lievä häiriö, keskivaikea häiriö ja vaikea häiriö. Muita asteikkoja ei lautakunnalle lähetettävissä lukilausunnoissa saa käyttää. Jos lukihäiriö on keskivaikea tai vaikea, kokelas voi hakea koetilanteen erityisjärjestelyjä. Jos kokelaan lukihäiriö on lievä, hän osallistuu ylioppilastutkinnon kokeisiin ilman erityisjärjestelyjä.

Jos lukihäiriön on keskivaikea tai vaikea, häiriö otetaan ylioppilastutkinnossa huomioon ensisijaisesti koetilanteen erityisjärjestelyin. Tavoitteena on, että lukihäiriöistä kokelasta autetaan erityisjärjestelyillä eikä arvosanamutoksella. Jos kokelas, jolle on myönnetty erityisjärjestelyjä, on niistä huolimatta tullut hylätyksi jossakin tai joissakin kokeissa, voidaan lukihäiriölausunto ottaa jälkikäteen huomioon myös lopullista arvosanaa määrittäessä.

Ennen kuin kokelas ryhtyy hakemaan lautakunnalta, hänen on neuvoteltava tarvittavista erityisjärjestelyistä sekä niiden toteuttamismahdollisuuksista lukion erityisopettajan ja rehtorin kanssa. Erityisopettajalta saat ohjeet tarvittavista lausunnoista.

Kokelaan tutkintotodistukseen ei tule merkintää lukitodistuksesta eikä tämän määräyksen mukaisista erityisjärjestelyistä.

Koetilanteen erityisjärjestelyt

Keskivaikean tai vaikean lukihäiriön perusteella kokelas tai poikkeuksellisesti hänen huoltajansa voi hakea kokelaalle erityisjärjestelyjä tutkinnon kokeiden suorittamista varten. Ylioppilastutkinnossa, jossa kokelas- ja koemäärät ovat suuria, erityisjärjestelyillä pyritään luomaan kokelaille kohtuulliset ja yhdenmukaiset olot kokeiden suorittamiseksi. Kaikkia yksilöllisiä tarpeita ei kuitenkaan voida ottaa huomioon valtakunnallisessa tutkinnossa.

Kyseeseen tulevia järjestelyjä ovat lukihäiriön vaikeuden ja luonteen mukaan

- pitkätaukoinen kuullunymmärtämiskokeen äänite (paperinen koe)
- lisäaika kuullunymmärtämiskokeen lopussa (paperinen koe)
- lisäaika toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten kirjallisissa / sähköisissä kokeissa.
- lisäaika äidinkielen , matematiikan ja reaaliaineiden kokeissa
- oikeus käyttää vastausten kirjoittamiseen tietokonetta erillisessä koetilassa (paperinen koe)
- isokirjaimiset tehtävät (paperinen koe)
- oikeus suurentaa kirjasinkoko (sähköinen koe)
- oikeus käyttää suurempaa näyttöä (sähköinen koe)

Kokelaan tulee saada kokeilla myönnettyjä erityisjärjestelyjä (esimerkiksi äänitteitä, joissa on pidennetyt tauot, koetilanteissa käytettäviä laitteita jne.) jo ennen ylioppilastutkinnon kokeisiin osallistumista. Lautakunnan tekemä erityisjärjestelypäättös on valitusajan päättymisen jälkeen lautakuntaa ja lukiota sitova, ja siitä voi poiketa ainoastaan kokelaan suostumuksella. Lukion tulee keskustella mahdollisista käytännön järjestelyistä kokelaan kanssa ennen kokeen suorituspäivää.

Erityisjärjestelyjen hakeminen Erityisjärjestelyjä haetaan sähköisesti lautakunnalta. Kokelas käy tämän läpi yhdessä erityisopettajan kanssa. Lautakunnan lukimääräyksestä on syytä tiedottaa kokelaille jo lukion alussa, jotta kokelaat voivat ryhtyä ajoissa hankkimaan tarvittavia lausuntoja. On kokelaan edun mukaista, että erityisjärjestelyhakemus tehdään silloin, kun kokelas ensimmäisen kerran ilmoittautuu tutkintoon. Ennen erityisjärjestelyjen hakemista ja kokelaan on neuvoteltava tarvittavista erityisjärjestelyistä sekä niiden toteuttamismahdollisuuksista lukion erityisopettajan kanssa. Jos kokelaalla ei ole ollut lukioaikana koetilanteissa erityisjärjestelyjä, niiden tarve ylioppilastutkinnon kokeissa tulee ehdottomasti perustella.

Opiskelijan on toimitettava kaikki erityisjärjestelyjä koskevat hakemukset **kevään** tutkinnon osalta **23. marraskuuta** ja **syksyn** tutkinnon osalta viimeistään **23. huhtikuuta**.

Vireille pantua erityisjärjestelyhakemusta, josta puuttuu lausuntoja tai johon tarvitaan lisätietoja, tulee täydentää ensi tilassa, syksyn tutkinnon osalta viimeistään 20. elokuuta. Myöhässä toimitetut hakemukset tai puutteelliset hakemukset käsitellään normaalisti, mutta erityisjärjestelyt pannaan toimeen aikaisintaan seuraavalla tutkintokerralla. Jos kaikki tarvittavat lausunnot ovat käytettävissä, lukiot voivat lähettää erityisjärjestelyjä koskevia hakemuksia lautakuntaan jo ennen edellä mainittuja määräaikoja. Myöhässä toimitetut hakemukset tai puutteelliset hakemukset, joita on täydennetty mainittujen määräaikojen jälkeen, käsitellään normaalisti, mutta erityisjärjestelyt pannaan toimeen aikaisintaan seuraavalla tutkintokerralla. Jos kaikki tarvittavat lausunnot ovat käytettävissä, lukiot voivat lähettää erityisjärjestelyhakemuksia lautakuntaan jo ennen edellä mainittuja määräaikoja.

Erityisjärjestelyjä ei tarvitse erikseen hakea joka kerta kokelaan ilmoittautuessa tutkintoon, jos lukihäiriö on pysynyt ennallaan.

Sairauden, vamman tai puoltolauseen huomioon ottaminen ylioppilastutkinnossa

Lue tarkemmat ohjeet YTL:n sivulta.

Sairaudesta tai vammasta kärsivälle kokelaalle voidaan hakemuksesta myöntää erityisjärjestelyjä ylioppilastutkinnon kokeiden suorittamista varten tai sairaus tai vamma voidaan ottaa arvostelussa huomioon lopullista arvosanaa määrättäessä. Kokelaan erityisen vaikeaa elämäntilannetta koskeva selvitys tai puoltolause voidaan ottaa arvostelussa huomioon lopullista arvosanaa määrättäessä.

Koetilanteen erityisjärjestelyt Tavallisimpia sairauksia ja vammoja ja tilanteita, joiden perusteella ylioppilastutkinnon kokeisiin haetaan erityisjärjestelyjä, ovat erilaiset onnettomuudet, tapaturmat ja äkilliset sairastumiset, kuulovamma (erillinen määräys), näkövamma, CP-vamma, nivel- ja reumasairaudet, mielenterveyshäiriöt ja keskushermoston kehityksen häiriöt.

Kyseeeseen tulevia järjestelyjä ovat sairauden tai vamman asteen ja luonteen mukaan esimerkiksi

- pitkätaukoinen kuullunymmärtämiskokeen äänite
- lisäaika kuullunymmärtämiskokeen lopussa
- lisäaika kirjallisessa kokeessa
- erillinen koetila
- oikeus käyttää vastausten kirjoittamiseen tietokonetta erillisessä koetilassa
- vapautus optisen vastauslomakkeen täyttämisestä
- isokirjaimiset tehtävät

- pistekirjoituksiset tehtävät
- näkövammaisille kokelaille tarkoitetut tehtävät tekstitiedostoina cd-levyllä
- näkövammaisille kokelaille tarkoitetut korvaavat tehtävät.

Ennen kuin kokelas ryhtyy hakemaan lautakunnalta erityisjärjestelyjä ja hankkimaan lääkärinlausuntoa, hänen on neuvoteltava tarvittavista erityisjärjestelyistä sekä niiden toteuttamismahdollisuuksista lukion rehtorin tai erityisopettajan kanssa. Erityisopettajalta saat ohjeet tarvittavista lausunnoista.

SAIRASTUMINEN

Influenssa on korkeakuumeinen hengitystietulehdus. Epidemia ajoittuu usein kevättalveen. Tautia vastaan on kehitetty rokote, joka suojaa siis vain influenssalta. Tavalliseen nuhakuumeeseen, joka on monin verroin yleisempi, voi siis rokotuksen saatuakin sairastua. Rokotusta ei anneta kananmunalle allergiselle henkilölle. Abiturienteille saattaa olla hyötyä suojarokotuksen ottamisesta. Tarkemmat ohjeet saat terveystieteiden keskukselta. **Jos olet kirjoitusten aikana sairaana, niin hanki lääkärintodistus.** Todistus on hankittava ko. päivänä ja siihen on selkeästi määriteltävä sairauden laatu sekä lääkärin arvio siitä, paljonko se laskee kokelaan suoritustasoa. Pakottavan esteen sattuessa ota **heti** yhteys rehtoriin mahdollisten erityisjärjestelyjen sopimiseksi.

päivälukiolaiset Panu Ruoste, puh. 050 576 8907

aikuislinjalaiset Kimmo Mikkola, puh. 050 523 0709

Koulu varaa koetiloihin särky- yms. lääkkeitä, joten ei ole syytä kärsiä esim. päänsärystä. Rauhoittavia lääkkeitä on syytä käyttää hyvin varoen ja yleensä vain silloin, jos lääkäri on niin määrännyt. Muista erityistoimenpiteitä vaativista toimista on sovittava erikseen rehtorin kanssa. Tarvittaessa myös koulu ja opettajakunta voivat antaa YTL:lle lausuntoja. Näistä on sovittava rehtorin kanssa.

Tulosten jakaminen (päivälukio)

Tulokset tarkistetaan ensin koululla ja sen jälkeen ne siirretään Wilmaan. Ilmoitamme kokelaille Wilmaviestillä ja koulun kotisivuilla, milloin tulokset ovat näkyvissä. Ne, joiden Wilma-tunnukset eivät enää ole voimassa, saavat tulokset postitse kotiosoitteeseen. Tuloksia ei anneta puhelimitse.

Ilmoittautumisen mitätöinti

Ylioppilastutkintolautakunta voi erityisen painavasta syystä mitätöidä kokelaan ilmoittautumisen hakemuksen perusteella. Painaviksi syiksi lautakunta on katsonut esimerkiksi sairauden, ulkomailla tapahtuvan opiskelun tai työskentelyn sekä varusmiespalveluksen aiheuttaman esteen. Hakemukseen on liitettävä todistus esteestä, esimerkiksi lääkärintodistus, josta sairaus ja työkyvyttömyysaika ilmenevät, todistus ulkomailla opiskelusta tai ulkomailla työskentelystä kokeiden aikana tai todistus siitä, että varusmiehelle ei ole myönnetty lomaa tutkintoon osallistumista varten. Opiskelu tai työskentely kotimaassa tai pelkkä varusmiespalvelus ei riitä perusteeksi.

Ilmoittautumisen mitätöinti ei pidennä tutkinnonsuorittamiselle säädettyä aikaa.

Tutkinto on suoritettava enintään kolmen perättäisen tutkintokerran aikana. Hylätyn pakollisen kokeen saa uusia kaksi kertaa kyseisen kokeen tutkintokertaa välittömästi seuraavien kolmen tutkintokerran aikana.

Vapaamuotoinen mitätöintihakemus tehdään yhdessä rehtorin kanssa, joka toimittaa hakemuksen ylioppilastutkintolautakunnalle.

Ohje palohälytystilanteessa

Kuullunymmärtämiskokeet lukiolla

Kuullunymmärtämiskokeiden aikana palokellot ovat päällä myös YO-kirjoitusten aikana.

- Jos hälytys tulee kirjoitusten aikana, koe keskeytetään ja valvoja tarkistaa tilanteen kirjoitustilan ulkopuolella välittömästi.
- Jos havaitaan savua tai liekkejä, poistutaan välittömästi valvojan johdolla, muussa tapauksessa odotetaan rehtorin ohjeita.
- Kaikki paperit jäävät pöydille käännettyinä yhdessä nipussa konseptin väliin. **Konseptin päällä kokelaan nimi.**
- Kokelaiden keskustelu on kielletty koko keskeytyksen ajan.
- Toinen valvoja kerää tarvittaessa pöytäkirjat ja koepaperit nippuun istumajärjestyksen mukaan.
- Poistuminen tapahtuu valvovien opettajien johdolla.
- Kokoontumispaikka on Anttilan koulun piha.
- Keskeytysaika merkitään pöytäkirjaan.
- Jos mitään paloon viittaavaa ei havaita, odotetaan, että rehtori ehtii tarkistaa hälytyksen aiheellisuuden. Poistumisreitti on kuitenkin varmistettava.
- Jos rehtori toteaa hälytyskohteen perusteella hälytyksen virheelliseksi, poistumista kirjoitustiloista ei suoriteta. Palokunnan tarkistettua tilanteen koetta jatketaan rehtorin ohjeiden mukaisesti.
- Kirjoitusten jatkamisajankohta ja selvitys keskeytyksen syystä merkitään pöytäkirjaan.
- Rehtori ottaa yhteyden keskeytyksen päätyttyä ylioppilastutkintolautakuntaan jatkotoimenpiteitä varten.

Kirjalliset kokeet Tennarin lukiosalissa

Tennarissa yleishälytys annetaan keskusradiolla.

- Koe keskeytetään ja salista poistutaan välittömästi varauuskäyntejä käytäen (katsomosta vastaisella seinustalla).
- Kokoontumispaikka on Tennarin lukiosalin takana. Rehtori antaa ohjeet mahdollisesta siirtymisestä muualle.
- Päällysvaatteet otetaan mukaan mahdollisuuksien mukaan.
- Kokelaiden keskustelu on kielletty koko keskeytyksen ajan.
- Poistuminen tapahtuu valvovien opettajien johdolla.
- Kaikki paperit jäävät pöydille käännettyinä yhdessä nipussa konseptin väliin. **Konseptin päällä kokelaan nimi.**
- Valvojat keräävät tarvittaessa pöytäkirjat ja koepaperit nippuun istumajärjestyksen mukaan.
- Keskeytysaika merkitään pöytäkirjaan.
- Palokunnan tarkistettua tilanteen koetta jatketaan rehtorin ohjeiden mukaisesti.
- Kirjoitusten jatkamisajankohta ja selvitys keskeytyksen syystä merkitään pöytäkirjaan.
- Rehtori ottaa yhteyden keskeytyksen päätyttyä ylioppilastutkintolautakuntaan jatkotoimenpiteitä varten.

TAULUKKOKIRJA

Sallittuja taulukkokirjoja ovat seuraavat:

- MAOL: MAOL-taulukot, Otava sekä vastaava ruotsinnos
- Ranta-Tiilikainen: Lukion taulukot, WSOY

Taulukkokirjassa ei saa olla mitään ylimääräisiä merkintöjä omistajan nimitietojen lisäksi. Mahdolliset taulukkokirjan painovirheet saa kuitenkin korjata.

LASKIN

Sallittuja ovat kaikki funktio-, graafiset ja symboliset laskimet. **Kokelaan on tyhjennettävä laskimen muisti (ladatut tiedostot ja ohjelmat) ennen kuin laskin tuodaan tarkastettavaksi.** Kokeessa ei saa olla mukana laskinten erillisiä käyttöohjeita, lisämuisteja eikä tiedonsiirtoon tarkoitettuja välineitä.

Laskimen muistin tyhjennysohje on kirjoitettava tämän lomakkeen alareunaan varattuun tilaan.

Kirjoita **nimesi ja kokelasnumerosi ja kirjoitettava**

aine (MA, MB, FY, KE tai GE) maalarinteipille vedenpitävällä tussilla ja kiinnitä se TAULUKKOKIRJAN ja LASKIMEN KANTEEN oikeaan ylänurkkaan. Tarkista että teippi varmasti pysyy. Maalarinteippiä ja tussin saat toimiston aulasta.

Toimita taulukkokirja ja laskin yhdessä lomakkeen kanssa toimistoon tarkastettavaksi **KAKSI VUOROKAUTTA ennen koetta.**

Kokelaalla saa olla kokeessa useampia laskimia tai taulukkokirjoja.

Epäselvissä tapauksissa laskin hylätään.

HUOM!

Laskimen kansitekstit on teipattava peittoon!

Jos laskimessa on irrallinen kansi jossa tekstiä – jätä kansi itsellesi kotiin.

Huolehdi, että laskimesi on ladattu ja akku täynnä, ennen tarkistukseen toimittamista!

Leikkaa tästä.

Kokelaan nimi	Kokelasnumero
Laskimen merkki	Laskimen malli
Laskimen muistin tyhjennysohje (katso laskimen käyttöohjeesta ja kirjoita tai liitä kopio ohjeesta tähän).	